

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-011/25-32093/2

Podgorica, 01.10.2025.godine

Za: MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA, Rimski trg 46, Podgorica
gospodinu, mr Admiru Šahmanoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata

Veza: Vaš akt broj: 01-011/25-1575/1 od 04.09.2025. godine i dopuna zahtjeva broj: 01-011/25-1575/1 od 19.09.2025. godine

Poštovani gospodine Šahmanoviću,

Povodom *Predloga osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga osnove i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma sadržan je u članu 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Crna Gora sarađuje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama regionalnim i međunarodnim organizacijama na principima i pravilima međunarodnog prava, kao i u članu 100 tačka 1 i 4 Ustava, kojim je utvrđeno da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore. Crna Gora i Ujedinjeni Arapski Emirati razvili su bliske diplomatske i ekonomske odnose od uspostavljanja diplomatskih misija 2010. godine. Partnerstvo je posebno intenzivirano u oblasti ekonomije, investicija i održivog razvoja. Ujedinjeni Arapski Emirati su prepoznati kao jedan od ključnih partnera Crne Gore u globalnim inicijativama tranzicije ka zelenoj energiji, dok Crna Gora Ujedinjene Arapske Emirate vidi kao strateškog partnera u oblasti obnovljivih izvora energije, modernizacije energetske sistema i uvođenja naprednih digitalnih i finansijskih tehnologija.

Uvidom u Predlog osnove i Izveštaj o analizi uticaja propisa navedeno je da za implementaciju predmetnog propisa, nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Države. Implementacijom ovog akta ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, ako se propis sprovodi kako je planirano. Nadalje, implementacijom predloženog propisa dugoročno se očekuju prihodi kroz poreze, nova radna mjesta i povećanu privrednu aktivnost i razvoja novih projekata.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta državnog budžeta, nema primjedbi na *Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata*.

S poštovanjem,

**PREDLOG OSNOVE
ZA VOĐENJE PREGOVORA I ZAKLJUČIVANJE
SPORAZUMA
O SARADNJI U OBLASTI ENERGETIKE
IZMEĐU
VLADE CRNE GORE I VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA**

Podgorica, septembar 2025. godine

I Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma

Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma sadržan je u članu 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Crna Gora sarađuje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama regionalnim i međunarodnim organizacijama na principima i pravilima međunarodnog prava, kao i u članu 100 tač. 1 i 4 Ustava, kojim je utvrđeno da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja odnosa sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima

Crna Gora pridaje izuzetnu pažnju razvoju odnosa sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima (UAE), koji su zasnovani na čvrstom prijateljstvu, međusobnom uvažavanju i poštovanju. Ovi odnosi, kako na bilateralnom, tako i na multilateralnom planu, predstavljaju snažnu osnovu za dalje jačanje saradnje, koja je već sada na visokom nivou u raznim oblastima

Crna Gora i Ujedinjeni Arapski Emirati (UAE) razvili su bliske diplomatske i ekonomske odnose od uspostavljanja diplomatskih misija 2010. godine. Partnerstvo je posebno intenzivirano u oblasti ekonomije, investicija i održivog razvoja. UAE su prepoznati kao jedan od ključnih partnera Crne Gore u globalnim inicijativama tranzicije ka zelenoj energiji, dok Crna Gora UAE vidi kao strateškog partnera u oblasti obnovljivih izvora energije, modernizacije energetske sistema i uvođenja naprednih digitalnih i finansijskih tehnologija.

Na osnovu navedenih činjenica, može se zaključiti da su odnosi između Crne Gore i Ujedinjenih Arapskih Emirata izuzetno kvalitetni i stabilni, te da postoji snažan potencijal za dalji razvoj i proširenje saradnje u svim oblastima od zajedničkog interesa.

III Razlozi za zaključivanje međunarodnog ugovora

Unapređenje odnosa bi se dalje razvijalo kroz zaključivanje novog, specijalizovanog Sporazuma koji kombinuje energetske saradnju, finansijske tehnologije (fintech) i vještačku inteligenciju. Time se prvi put uvodi integrisani okvir za razvoj projekata koji povezuju obnovljive izvore energije, energetske infrastrukturu, fintech i vještačku inteligenciju.

Sporazum omogućava:

- razvoj i primjenu kapaciteta iz obnovljivih izvora energije na teritoriji Crne Gore uključujući solarne elektrane (fiksne i plutajuće), vjetroelektrane, hidroelektrane i solarno/vjetro hibridna rješenja, sa potencijalnim projektima baterijskog skladištenja energije,
- modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture radi energetske efikasnosti, diversifikacije i dekarbonizacije,

- primjenu naprednih postrojenja za proizvodnju i snabdijevanje energije korišćenjem niskougljeničnih i tranzicionih izvora energije, kao dio integrisanih projekata koji doprinose diversifikaciji snabdijevanja energijom, stabilnosti elektroenergetskog sistema, sigurnom pristupu regionalnim i međunarodnim tržištima i smanjenju emisija gasova sa efektom staklene baste, kao i istraživanju i proizvodnji nacionalnih energetske resursa.
- implementaciju projekata iz oblasti finansijskih tehnologija zasnovanih na proizvodnji energije iz obnovljivih izvora.

IV Osnovna pitanja o kojima će se voditi pregovori, odnosno bitni elementi koje ugovor treba da sadrži

Sporazumom će biti obuhvaćeno:

1. Oblasti saradnje u energetici: razvoj OIE kapaciteta, hibridnih i skladišnih sistema, unapređenje efikasnosti i sigurnosti snabdijevanja, kao i integracija sa regionalnim i međunarodnim tržištima.

2. Oblasti saradnje u finansijskoj tehnologiji i vještačkoj inteligenciji: Osnivanje Savjeta za FinTech AI tehnologije Crne Gore, sastavljenog od predstavnika privatnog i javnog sektora, radi podsticanja tehnoloških inovacija, unapređenja ekonomske diversifikacije, privlačenja stranih direktnih investicija i pozicioniranja Crne Gore kao lidera u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije kao i Osnivanje zajedničkih tijela sa ciljem implementacije zadataka Savjeta za FinTech AI tehnologije iz stava 1 ovog člana, u skladu sa najboljim međunarodnim praksama u AML i KYC oblastima, kao i standardima NATO-a

3. Imenovana tijela:

Strane će putem posebnog sporazuma imenovati jedno ili više nadležnih tijela radi sprovođenja projekata od strateškog značaja. Imenovana tijela biće ovlašćena da zaključuju posebne sporazume, uključujući zajednički razvoj projekata i formiranje zajedničkih preduzeća.

Ugovori i programi između imenovanih tijela i Vlade Crne Gore sprovodiće se u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore, izuzev u oblastima koncesija, javnih nabavki, tendera i javnih nadmetanja. Sporovi između imenovanih tijela rješavaće se na način utvrđen posebnim sporazumima, pri čemu UAE neće biti predmet mehanizama za rješavanje sporova sa Vladom Crne Gore.

4. Mehanizmi implementacije:

Vlada Crne Gore će obezbijediti zemljište, podatke, plansku dokumentaciju, javnu infrastrukturu i sve potrebne dozvole za realizaciju projekata, kao i preduzeti neophodne zakonodavne mjere. Projekti će biti kvalifikovani kao investicije od posebnog značaja za nacionalnu ekonomiju i od strateškog interesa.

5. Osnivanje Zajedničkog odbora:

Radi sprovođenja sporazuma, osniva se zajednički odbor sastavljen od predstavnika Vlade Crne Gore i imenovanih tijela obje strane, sa mogućnošću formiranja pododbora. Odbor će pratiti realizaciju, potvrđivati projekte i rješavati pitanja u vezi sa implementacijom.

6. Trajanje i prestanak važenja: Sporazum se zaključuje na 5 godina, automatski se obnavlja, a može se raskinuti uz šestomjesečni otkazni rok.

V Procjena potrebnih finansijskih sredstava

Zaključenje Sporazuma ne zahtijeva obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore.

VI Potreba usaglašavanja propisa

Zaključenje Sporazuma ne zahtijeva izmjene važećih propisa.

VII Predlog sastava delegacije

Delegaciju Crne Gore za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma čine:

1. mr Admir Šahmanović, šef delegacije, ministar energetike i rudarstva;
2. Dino Tutundžić, državni sekretar u Ministarstvu energetike i rudarstva;

Prilog: Predlog sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata

SPORAZUM O SARADNJI U OBLASTI ENERGETIKE IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA

Vlada Crne Gore i Vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata (u daljem tekstu zajednički nazvane „Strane”, a pojedinačno kao „Strana”);

Imajući u vidu zajedničke stavove o prioritetima ekonomskog razvoja i blagostanja svojih naroda;

Potvrđujući svoju snažnu posvećenost jačanju saradnje i podsticanju međusobnog povjerenja, razumijevanja i partnerstva u oblastima od zajedničkog interesa;

Prepoznajući značaj promocije održivog razvoja u skladu sa globalnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena, očuvanju prirodnih resursa i ostvarivanju ciljeva sadržanih u Agendi Ujedinjenih nacija 2030 za održivi razvoj;

Posvećene razvoju, primjeni i širenju rješenja zasnovanih na obnovljivim izvorima energije kao i razvoju niskougljeničnih tehnologija i energetske infrastrukture, kao ključnom putu ka postizanju energetske sigurnosti, podsticanju održivog ekonomskog rasta, unapređenju finansijskih tehnologija i obezbjeđivanju zaštite životne sredine, uz doprinos globalnim naporima za tranziciju ka ekonomiji sa niskim emisijama ugljenika;

Uvažavajući ključnu ulogu koju moderna i otporna energetska infrastruktura ima u obezbjeđivanju stabilnosti, pouzdanosti i dostupnosti snabdijevanja energijom i ulogu ove infrastrukture kao osnovne osnove za razvoj finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije;

Prepoznajući značaj razvoja vertikalno integrisanog lanca vrijednosti: **energija–podaci–vještačka inteligencija–finansijske tehnologije**;

Imajući u vidu Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o promociji i uzajamnoj zaštiti investicija, potpisan u Abu Dabiju 26. marta 2012. godine;

Polazeći od potpisivanja Sporazuma o ekonomskoj saradnji između Strana u Abu Dabiju 28. marta 2025. godine i izražavajući želju za unapređenjem saradnje između Strana, radi podsticanja inovacija, mobilizacije investicija i ohrabrivanja primjene naprednih tehnologija i praksi u oblasti obnovljivih izvora energije i finansijskih tehnologija;

Strane su postigle sljedeće razumijevanje:

Član 1

Svrha

Svrha ovog Sporazuma o saradnji u oblasti energetike (u daljem tekstu: „**Sporazum**“) jeste uspostavljanje dugoročne strateške saradnje između Crne Gore i Ujedinjenih Arapskih Emirata, sa ciljem jačanja bliže saradnje, unapređenja zajedničkih investicionih mogućnosti, podrške razvoju i primjeni naprednih energetske i finansijskih tehnologija, poboljšanja energetske efikasnosti i promocije proizvodnje, distribucije i prateće infrastrukture iz oblasti obnovljivih izvora energije. Takođe, ima za cilj podsticanje razmjene znanja, vještina i najboljih praksi u ovim oblastima, u svrhu unapređenja zajedničkih interesa Strana.

Član 2

Oblasti saradnje u sektoru energetike

1. Zajednički identifikovani projekti u sektoru energetike smatraju se projektima strateškog značaja i projektima od javnog interesa, a obuhvataju:
 - a) Razvoj i primjenu kapaciteta obnovljivih izvora energije na teritoriji Crne Gore, uključujući solarne elektrane (fiksne i plutajuće), vjetroelektrane, hidroelektrane i solarno/vjetro hibridna rješenja, sa potencijalnim projektima baterijskog skladištenja energije;
 - b) Modernizaciju, proširenje i razvoj energetske infrastrukture sa ciljem unapređenja energetske efikasnosti, diverzifikacije energetskog sektora, dekarbonizacije i jačanja sigurnosti snabdijevanja;
 - c) Primjenu naprednih postrojenja za proizvodnju i snabdijevanje energije korišćenjem niskougleničnih i tranzicionih izvora energije, kao dio integrisanih projekata koji doprinose diversifikaciji snabdijevanja energijom, stabilnosti elektroenergetskog sistema, sigurnom pristupu regionalnim i međunarodnim tržištima i smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao i istraživanju i proizvodnji nacionalnih energetske resursa (u daljem tekstu: „Energetski projekti“).

Član 3

Saradnja u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije

1. Sljedeće aktivnosti u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije, a koje se zasnivaju na proizvodnji energije kroz projekte navedene u članu 2 ovog Sporazuma, smatraju se projektima od strateškog značaja i projektima od javnog interesa, zajednički identifikovanim, a obuhvataju:

- Osnivanje Savjeta za FinTech AI tehnologije Crne Gore, sastavljenog od predstavnika privatnog i javnog sektora, radi podsticanja tehnoloških inovacija, unapređenja ekonomske diversifikacije, privlačenja stranih direktnih investicija i

- pozicioniranja Crne Gore kao lidera u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije;
- Osnivanje zajedničkih tijela sa ciljem implementacije zadataka Savjeta za FinTech AI tehnologije iz stava 1 ovog člana, u skladu sa najboljim međunarodnim praksama u AML i KYC oblastima, kao i standardima NATO-a.

2. Energetski projekti navedeni u članu 2 ovog Sporazuma, a koji proizvode električnu energiju će se djelimično razmatrati u svrhu omogućavanja bezbjednog kapaciteta za obradu podataka velikih razmjera (kao što su data centri, infrastruktura za vještačku inteligenciju, usluge zasnovane na cloud pohranjivanju podataka), što može, zauzvrat, omogućiti sprovođenje FinTech AI projekata navedenih u stavu 1 ovog člana.

Član 4 **Imenovana tijela**

1. U vezi sa zajednički identifikovanim energetskim projektima i projektima u oblasti FinTech AI tehnologija, od strateškog značaja i javnog interesa za ekonomski razvoj obje Strane, a u svrhu njihove procjene, sprovođenja i praćenja, Strane će naknadno, putem pisanog sporazuma, imenovati jedno ili više nadležnih tijela u svojim državama (u daljem tekstu: "Imenovana tijela").

2. Imenovana tijela će biti određena u skladu sa internim procedurama svake Strane i biće ovlašćena da djeluju u ime svojih vlada radi sprovođenja aktivnosti predviđenih ovim Sporazumom.

3. Imenovana tijela mogu zaključivati posebne sporazume koji se odnose na mogućnosti ili projekte koji zahtijevaju dodatno razrađivanje i/ili sprovođenje, uključujući, ali ne ograničavajući se na razvoj okvira za djelovanje, zajednički razvoj projekata i/ili uspostavljanje zajedničkih preduzeća.

4. Ugovori, programi i sporazumi između Imenovanih tijela (ili njihovog potencijalnog zajedničkog preduzeća) sa Vladom Crne Gore, kao i oni zaključeni između samih Imenovanih tijela, sprovodiće se u potpunosti u skladu sa relevantnim zakonodavstvom Crne Gore, osim kada se radi o zakonodavstvu obje države u oblasti koncesija, javnih nabavki, javnih tendera, postupaka javnog nadmetanja ili bilo kojih drugih postupaka koji se odnose na koncesije, nabavke, tendere ili javna nadmetanja.

5. Ujedinjeni Arapski Emirati neće biti predmet nijednog mehanizma za rješavanje sporova predviđenih ugovorima, programima i sporazumima zaključenim između Imenovanih tijela UAE i Vlade Crne Gore. U slučaju sporova između samih Imenovanih tijela, nadležnost i mehanizmi rješavanja biće definisani pojedinačnim sporazumima.

Član 5

Mehanizam sprovođenja

1. U svrhu sprovođenja Projekata, Vlada Crne Gore će:

- a) preduzeti sve neophodne mjere i radnje kako bi obezbijedila zemljište potrebno za sprovođenje Projekata (razvojna zona), gdje i ako je to dozvoljeno relevantnim zakonodavstvom Crne Gore, bez potrebe za sprovođenjem postupaka dodjele koncesija, javnih nabavki, javnih tendera i drugih postupaka predviđenih nacionalnim zakonodavstvom koje reguliše oblast državne imovine;
- b) preduzeti sve neophodne mjere i radnje kako bi obezbijedila podatke i pristup za projekte iz FinTech AI oblasti Imenovanom tijelu, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom;
- c) zaključiti sporazum o saradnji sa Imenovanim tijelom UAE (ili njihovim potencijalnim zajedničkim preduzećem) i kvalifikovati projekte kao investicije od posebnog značaja za nacionalnu ekonomiju i od strateškog i javnog interesa za Crnu Goru;
- d) realizovati razvoj javne infrastrukture neophodne za sprovođenje Projekata;
- e) omogućiti izradu sve neophodne planske dokumentacije za područja obuhvaćena Projektima, u saradnji sa Imenovanim tijelom UAE (ili njihovim potencijalnim zajedničkim preduzećem);
- f) obezbijediti da se sve dozvole potrebne za početak, sprovođenje, razvoj i završetak Projekata izdaju Imenovanom tijelu UAE (ili njihovom potencijalnom zajedničkom preduzeću), bez neopravdanog odlaganja, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom Crne Gore;
- g) sprovesti sve zakonodavne mjere potrebne za uspješno sprovođenje Projekata.

Član 6

Zajednički odbor

1. Radi uspješnog sprovođenja Projekata, Strane će osnovati zajednički odbor sastavljen od predstavnika Vlade Crne Gore, Imenovanih tijela Crne Gore i Imenovanih tijela UAE (u daljem tekstu: „Odbor“) i, po potrebi, pododbor, koji će se baviti pitanjima obuhvaćenim ovim Sporazumom, a posebno izborom i potvrđivanjem Projekata, pružanjem podrške njihovoj implementaciji, kao i drugim pitanjima o kojima se Strane dogovore, a koja potpadaju u okvir ovog Sporazuma.

Član 7

Pravni efekat

1. Ovaj Sporazum neće uticati na prava i obaveze koje proizilaze iz drugih sporazuma na snazi, a koje su zaključile Crna Gora ili Ujedinjeni Arapski Emirati sa trećim stranama, kao ni na prava i obaveze koje proizilaze iz članstva bilo koje Strane u regionalnim i međunarodnim organizacijama, uključujući, ali ne ograničavajući se na Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Crne Gore i Evropskih zajednica.

Član 8

Stupanje na snagu i prestanak važenja

1. Svaka Strana će obavijestiti drugu Stranu, u pisanoj formi, putem diplomatskih kanala, o okončanju internih procedura ratifikacije potrebnih za stupanje na snagu ovog Sporazuma. Sporazum stupa na snagu na datum prijema posljednjeg od ovih obavještenja.
2. Ovaj Sporazum će važiti pet godina i automatski će se obnavljati na uzastopne petogodišnje periode, osim ako ne bude raskinut u skladu sa stavom 3 ovog člana.
3. Svaka Strana ima pravo da raskine ovaj Sporazum u bilo kom trenutku, obavještavanjem druge Strane u pisanoj formi putem diplomatskih kanala o takvom raskidu. Sporazum prestaje da važi šest mjeseci od dana prijema takvog obavještenja.
4. Raskid ovog Sporazuma neće uticati na ispunjavanje obaveza, preuzetih angažmana, projekata, radnih programa, ugovora i sporazuma već započetih u okviru ovog Sporazuma, sve dok se takvi angažmani, obaveze, projekti, radni programi, ugovori i sporazumi ne završe, osim ako Strane ne odluče drugačije u pisanoj formi.
5. Odredbe ovog Sporazuma mogu se izmijeniti pisanim sporazumom između Strana, na osnovu zajedničke saglasnosti, putem posebnih protokola. Svaka izmjena ovog Sporazuma stupa na snagu u skladu sa stavom 1 ovog člana i čini sastavni dio ovog Sporazuma.
6. Svaki spor između Strana koji može nastati u vezi sa tumačenjem ili sprovođenjem ovog Sporazuma rješavaće se mirnim putem, kroz konsultacije i pregovore unutar Odbora ili, ako takve konsultacije ili pregovori ne uspiju da riješe spor, putem diplomatskih kanala između Strana.
7. Ništa u ovom Sporazumu neće uticati na prava Imenovanih tijela UAE, u skladu sa Ugovorom između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata o promociji i uzajamnoj zaštiti investicija.

Potpisano u _____, 2025. godine, u dva originalna primjerka, na crnogorskom, arapskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju Sporazuma, prednost ima tekst na engleskom jeziku.

ZA VLADU
CRNE GORE

ZA VLADU UJEDINJENIH ARAPSKIH
EMIRATA

Njegova ekscelencija

Admir Šahmanović

Ministar energetike i rudarstva

Njegova ekscelencija

Suhail Mohamed Al Mazrouei

Ministar energetike i infrastrukture

**AGREEMENT ON COOPERATION IN THE FIELD OF ENERGY
BETWEEN THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND THE GOVERNMENT OF
THE UNITED ARAB EMIRATES**

The Government of Montenegro and the Government of the United Arab Emirates (hereinafter referred to collectively as 'the Parties' and each as 'a Party');

Having deliberated jointly on the priorities of economic development and welfare of their peoples;

Reaffirming their strong commitment to strengthening cooperation and fostering mutual trust, understanding, and partnership in areas of shared interest;

Recognising the importance of promoting sustainable development in line with global efforts to address climate change, preserve natural resources, and achieve the goals outlined in the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development;

Committed to the development, deployment, and scaling of renewable energy solutions, as well as development of low-carbon technology and energy infrastructure, as a critical pathway toward achieving energy security, fostering sustainable economic growth, upgrading financial technologies and ensuring the protection of the environment while contributing to global efforts to transition to a low-carbon economy;

Acknowledging the pivotal role that modern and resilient energy infrastructure plays in ensuring the stability, reliability, and accessibility of energy supply and role of this infrastructure as core basis for development of financial technology and artificial intelligence;

Recognising importance of developing vertically integrated **energy–data–artificial intelligence–financial technology value chain**;

Noting the Agreement between the Government of Montenegro and the Government of the United Arab Emirates on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, signed in Abu Dhabi on 26 March 2012;

Following the signing of the Economic Cooperation Agreement between the Parties in Abu Dhabi on 28 March 2025 and desiring to promote enhanced collaboration between the Parties, to foster innovation, mobilising investments, and encouraging the adoption of advanced energy technologies and practices and financial technology

The Parties reached the following understanding:

Article 1

Purpose

The purpose of this Agreement on Cooperation in the Field of Energy (hereinafter referred to as the '**Agreement**') is to establish a long-term strategic cooperation between Montenegro and the United Arab Emirates, aimed at fostering closer collaboration, enhancing mutual investment opportunities, supporting the development and deployment of advanced energy and financial technologies, improving energy efficiency, and promoting renewable energy generation, distribution, and related infrastructure. It also aims to encourage the exchange of knowledge, skills, and best practices in these fields to further the mutual interests of the Parties.

Article 2

Areas of Cooperation in Energy Sector

1. Jointly identified energy sector projects are deemed of a strategic nature and are projects of public interest as follows:
 - a) Development and deployment of renewable energy capacities across the territory of Montenegro, including solar (fixed and floating), wind, hydro and solar/wind hybrid solutions, with potential battery storage projects;
 - b) Modernization, expansion and development of energy infrastructure aimed at improving energy efficiency, diversification of the energy sector, decarbonisation, and enhancing security of supply;
 - c) Implementation of advanced generation and supply facilities using low-carbon and transitional energy sources, as part of integrated projects contributing to diversification of energy supply, stability of the power system, secure access to regional and international markets, and reduction of greenhouse gas emissions, as well as research and production of national energy resources (hereinafter referred to as the 'Energy Projects').

Article 3

Areas of cooperation in Financial Technology and Artificial Intelligence

1. The following activities in areas of financial technology and artificial intelligence that are based on production of energy through projects enlisted in Article 2 of this Agreement, are deemed of a strategic nature and are projects of public interest as jointly identified, as follows:

- Establishment of a Montenegro Fintech AI Council composed of members of the private and public sectors to foster technological innovation, drive economic

- diversification, attract foreign direct investment and position Montenegro as a leader in financial technologies and artificial intelligence;
- Establishment of joint entities with aim to implement Fintech AI Council tasks from paragraph 1, item 1, in line with international best AML and KYC practices and NATO standards;
2. Energy projects referred to in Article 2 of this Agreement that produce electricity shall be partly considered for the enablement of secure, large-scale compute capacity (such as data centers, AI infrastructure, cloud services, etc) which can in turn enable the implementation of FintechAI Projects referred to in paragraph 1 of this article.

Article 4 **Designated Entities**

1. In relation to the jointly identified Energy and FinTech AI Projects of strategic importance and public interest for the economic development of both Parties, for the purpose of their assessment, implementation, and monitoring, the Parties shall, subsequently and by written agreement, nominate one or more competent entities in their respective countries (hereinafter referred to as the "Designated Entities").
2. The Designated Entities shall be appointed in accordance with the internal procedures of each Party and shall be authorized to act on behalf of their respective governments to carry out the activities envisaged under this Agreement.
3. The Designated Entities may enter into specific agreements concerning the opportunities or Projects requiring further elaboration and/or implementation, including but not limited to the development of a framework for action, joint project development, and/or the establishment of joint ventures.
4. Contracts, programs and agreements between the Designated Entities (or their potential joint venture) with the Government of Montenegro, as well as those concluded between the Designated Entities themselves, shall be implemented in full compliance with relevant Montenegrin laws, with exception of legislation of both countries on concessions, public procurement, public tender, public competing procedure or any other procedure related to concessions, procurement, public tender or public competing.
5. The United Arab Emirates shall not be subject to any dispute settlement mechanisms provided under contracts, programs and agreements concluded between the UAE Designated Entities and the Government of Montenegro. In case of disputes between designated entities jurisdiction and settlements mechanism will be defined by individual agreements.

Article 5

Implementation Mechanism

1. For the purposes of implementation of the Projects, the Government of Montenegro shall:
 - a) undertake all necessary measures and actions in order to secure the land required for the implementation of the Projects (development area), where and if permitted by the relevant Montenegrin laws, without the necessity to conduct concession award procedures, public procurement, public tender, and other procedures stipulated by national legislation regulating the area of state property;
 - b) undertake all necessary measures and actions in order to secure data and access for Fintech AI Projects to the Entity in line with national legislations;
 - c) enter into a cooperation agreement with the UAE Designated Entity or Designated Entities (or thier potential joint venture) and qualify the Projects as investments of major importance for the national economy and of strategic and public interest for Montenegro;
 - d) execute public infrastructure developments required for the fulfilment of the Projects;
 - e) enable all the necessary spatial planning documentation for the areas covered by the Projects to be prepared in cooperation with the UAE Designated Entity or Designated Entities (or theirpotential joint venture);
 - f) ensure that all permits required for inception, implementation, development and completion of the Projects are issued to the UAE Designated Entity, Designated Entities (or theirpotential joint venture) without undue delay, in accordance with the relevant Montenegrin laws;
 - g) implement all legislative measures that are required for the successful implementation of the Projects.

Article 6

Joint Committee

1. For the success of the Projects, the Parties shall establish a joint committee composed of representatives of the Government of Montenegro, the Montenegrin Desinated Entities and the UAE Designated Entities (hereinafter referred to as the 'Committee') and sub-committees, if needed, to work on the matters covered by this Agreement, especially to select and confirm the Projects and support the implementation of this Agreement, or any other matters agreed upon between the Parties as falling within the scope of this Agreement.

Article 7

Legal Affect

1. This Agreement shall not affect any rights and obligations under other agreements in force concluded by Montenegro or the United Arab Emirates with third parties as well as rights and obligations arising from the membership of either Party in regional and international organizations including but not limited to the Stabilization and Association Agreement between Montenegro and the European Communities.

Article 8

Commencement and Discontinuation

1. Each Party shall notify the other Party in writing through diplomatic channels of the completion of the internal procedures of ratification required for the entry into force of this Agreement. The Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the latter of these notifications.
2. This Agreement shall be valid for a period of five years and shall be automatically renewed for successive five-year periods unless terminated in accordance with paragraph 3 of this Article.
3. Either Party is entitled to terminate this Agreement at any time, by informing the other Party about such termination in writing through diplomatic channels. The Agreement shall cease to have effect six months from the notification date.
4. Termination of this Agreement shall not affect fulfilment of engagements, commitments, projects, work programs, contracts, and agreements already initiated under this Agreement until the completion of such engagements, commitments, projects, work programs, contracts, and agreements, unless otherwise agreed upon in writing by both Parties.
5. The provisions of this Agreement may be amended by written agreement between the Parties, on the basis of mutual consent, through separate protocols. Any amendment to this Agreement shall enter into force in accordance with paragraph 1 of this Article and shall form an integral part of this Agreement.
6. Any dispute between the Parties that may arise from the interpretation, or the implementation of this Agreement shall be settled amicably through consultations and negotiations within the Committee or, if those consultations or negotiations fail to resolve the dispute, through diplomatic channels between the two Parties.
7. Nothing in this Agreement shall prejudice the rights of the UAE Designated Entities under the Agreement between Government of Montenegro and the Government of United Arab Emirates on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments

Signed in _____, 2025, in two original copies in the Montenegrin, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. In the case of differences in the interpretation of the Agreement, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF
MONTENEGRO

HE Mr. Admir Šahmanović
Minister of Energy and Mining

FOR THE GOVERNMENT OF
THE UNITED ARAB EMIRATES

HE Suhail Mohamed Al Mazrouei
Minister of Energy & Infrastructure

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo energetike i rudarstva

NAZIV PROPISA

Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

-Sporazumom se po prvi put uspostavlja pravni okvir za institucionalizovanu saradnju u oblasti energetike, koja uključuje:

1. razvoj kapaciteta obnovljivih izvora energije (solarne elektrane, vjetroelektrane, hidro i hibridna rješenja sa skladištenjem energije),
2. modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture,
3. uvođenje naprednih tehnologija za energetske efikasnost i dekarbonizaciju.

Pored energetike, Sporazum predviđa i saradnju u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije. Zaključenjem Sporazuma, Crna Gora jača strateško partnerstvo sa UAE, obezbjeđuje dodatne investicije i stvara uslove za inovativan i održiv razvoj.

-Osnovni uzrok problema je činjenica da trenutno ne postoji zaključen Sporazum, odnosno pravni okvir kojim se stvaraju preduslovi za stratešku saradnju u oblasti energetike, između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata.

-Posljedice problema su nedovoljan broj investicijskih ulaganja iz UAE u sektor energetike u Crnoj Gori, koji bi doprinio razvoju kapaciteta obnovljivih izvora energije, modernizaciji i proširenju energetske infrastrukture, unaprjeđenju energetske efikasnosti i dekarbonizaciji.

Država Crna Gora i energetske subjekti u vlasništvu Države, jer ne bi došlo do uspostavljanja pravnog okvira koji bi omogućio:

- razvoj i primjenu kapaciteta iz obnovljivih izvora energije na teritoriji Crne Gore (solar, vjetar, hidro, hibridna rješenja, skladištenje),
- modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture radi energetske efikasnosti, diversifikacije i dekarbonizacije,
- implementaciju projekata iz oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije

Status quo opcija se ne može uzeti kao preferirana opcija, obzirom da ova oblast do sada nije bila normativno uređena i čime se onemogućava adekvatan nivo ulaganja u sektore bliže opisane u odjeljku iznad.

2. Ciljevi "status quo" opcije

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

-Unaprijeđenje odnosa bi se dalje razvijalo kroz zaključivanje novog, specijalizovanog Sporazuma koji kombinuje energetske saradnju i finansijske tehnologije (fintech) i vještačku inteligenciju. Time se prvi put uvodi integrisani okvir za razvoj projekata koji povezuju obnovljive izvore energije, energetske infrastrukturu, fintech i vještačku inteligenciju.

-Sporazum omogućava:

- razvoj i primjenu kapaciteta iz obnovljivih izvora energije na teritoriji Crne Gore (solar, vjetar, hidro, hibridna rješenja, skladištenje),
- modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture radi energetske efikasnosti, diversifikacije i dekarbonizacije,
- implementaciju projekata iz oblasti finansijskih tehnologija zasnovanih na proizvodnji energije iz obnovljivih izvora (digitalni identitet, virtuelna imovina, blockchain infrastruktura, digitalizovani javni registri, razvoja pametnog zdravstvenog sistema, državna platforma za plaćanja).

-Ciljevi predloženog sporazuma u potpunosti su usklađeni sa:

- Strategijom razvoja energetike Crne Gore do 2030 (promocija obnovljivih izvora energije, povećanje energetske efikasnosti, dekarbonizacija),
- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom (NEKP), posebno ciljevima povećanja udjela OIE i smanjenja emisija,
- Programom ekonomskih reformi (privlačenje investicija i jačanje konkurentnosti),
- Strategijom digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026 (razvoj FinTech i vještačke inteligencije).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

-Status quo opcija se ne može uzeti kao preferirana opcija, obzirom da ova oblast do sada nije bila normativno uređena i ne bi se omogućio adekvatan nivo ulaganja u sektore bliže opisane u odjeljku iznad.

-Zaključivanje i puna implementacija Sporazuma je preferirana opcija kojom se obezbjeđuje ispunjavanje ciljeva opisanih u odjeljku 2.

-Zaključivanje specijalizovanog Sporazuma koji kombinuje energetske saradnju i finansijske tehnologije (fintech) i vještačku inteligenciju. Time se prvi put uvodi integrisani okvir za razvoj projekata koji povezuju obnovljive izvore energije, energetske infrastrukturu, fintech i vještačku inteligenciju.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.

- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Sporazumom će biti obuhvaćeno:

Oblasti saradnje u energetici: razvoj OIE kapaciteta, hibridnih i skladišnih sistema, unapređenje efikasnosti i sigurnosti snabdijevanja, kao i integracija sa regionalnim i međunarodnim tržištima.

Oblasti saradnje u finansijskoj tehnologiji i vještačkoj inteligenciji: Osnivanje Savjeta za FinTech AI tehnologije Crne Gore, sastavljenog od predstavnika privatnog i javnog sektora, radi podsticanja tehnoloških inovacija, unapređenja ekonomske diversifikacije, privlačenja stranih direktnih investicija i pozicioniranja Crne Gore kao lidera u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije kao i Osnivanje zajedničkih tijela sa ciljem implementacije zadataka Savjeta za FinTech AI tehnologije iz stava 1 ovog člana, u skladu sa najboljim međunarodnim praksama u AML i KYC oblastima, kao i standardima NATO-a.

Strane će putem posebnog sporazuma imenovati jedno ili više nadležnih tijela radi sprovođenja projekata od strateškog značaja. Imenovana tijela biće ovlašćena da zaključuju posebne sporazume, uključujući zajednički razvoj projekata i formiranje zajedničkih preduzeća.

Ugovori i programi između imenovanih tijela i Vlade Crne Gore sprovodiće se u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore, izuzev u oblastima koncesija, javnih nabavki, tendera i javnih nadmetanja. Sporovi između imenovanih tijela rješavaće se na način utvrđen posebnim sporazumima, pri čemu UAE neće biti predmet mehanizama za rješavanje sporova sa Vladom Crne Gore

4. Mehanizmi implementacije:

Vlada Crne Gore će obezbijediti zemljište, podatke, plansku dokumentaciju, javnu infrastrukturu i sve potrebne dozvole za realizaciju projekata, kao i preduzeti neophodne zakonodavne mjere. Projekti će biti kvalifikovani kao investicije od posebnog značaja za nacionalnu ekonomiju i od strateškog interesa.

5. Osnivanje Zajedničkog odbora:

Radi sprovođenja sporazuma, osniva se zajednički odbor sastavljen od predstavnika Vlade Crne Gore i imenovanih tijela obje strane, sa mogućnošću formiranja pododbora. Odbor će pratiti realizaciju, potvrđivati projekte i rješavati pitanja u vezi sa implementacijom.

6. Trajanje i prestanak važenja: Sporazum se zaključuje na 5 godina, automatski se obnavlja, a može se raskinuti uz šestomjesečni otkazni rok.

Građani: ne očekuju se dodatni direktni troškovi.

Privreda (posebno MSP): mogući troškovi prilagođavanja novim tehnološkim rješenjima, ali i značajne prilike za uključivanje u lance vrijednosti (izvođači, podizvođači, pružaoci fintech usluga).

Pozitivne posljedice – povećanje investicija, rast zaposlenosti, transfer znanja i tehnologija, unapređenje energetskog sektora – značajno nadmašuju potencijalne troškove i rizike.

-Sporazum podstiče:

formiranje zajedničkih preduzeća, razvoj start-up ekosistema u FinTech i AI sektoru, povećanje tržišne konkurencije kroz uvođenje novih tehnologija i standarda.

Administrativno opterećenje: smanjuje se kroz brže izdavanje dozvola i kvalifikaciju projekata kao investicija od posebnog značaja.

-Biznis barijere: moguće u pogledu regulatornog tretmana novih tehnologija ali predviđeno je uklanjanje

kroz zakonske i podzakonske mjere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Budžet Crne Gore: nije potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava.

- Propis, ako se sprovodi kako je planirano, ne stvara međunarodne finansijske obaveze.

- Dugoročno očekuju se prihodi kroz poreze, nova radna mjesta i povećanu privrednu aktivnost i razvoja novih projekata.

- Propisom će moguće biti potrebno donošenje posebnih podzakonskih akata koji će blize urediti odredjnu oblast radi implementacije

- Sporazum je usaglašavan diplomatskim putem sa UAE a ministarstvu finansija je dostavljen na mišljenje.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- U procesu izrade nije korišćena eksterna ekspertiza. Dokument je pripreman u okviru Ministarstva energetike i rudarstva, uz koordinaciju sa nadležnim organima Ujedinjenih Arapskih Emirata putem diplomatskih kanala.
- Tokom pripreme teksta sprovedene su ciljane konsultacije sa ključnim domaćim energetske subjektima i medjuresorno sa relevantnim Ministarstvima. Na međunarodnom nivou, tekst je usaglašen sa UAE stranom, čime je potvrđena zajednička spremnost za jačanje saradnje.

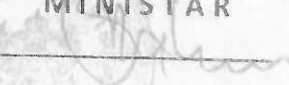
Tokom konsultacija primljene su sugestije koje su ugrađene u tekst sporazuma.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
 - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Proceduralni izazovi u prostornom planiranju i izdavanju dozvola I izazovi u regulisanju Fintech i AI tehnologije.
- Mjere za prevazilaženje: zakonodavne izmjene, međuresorna radna tijela, zajednički odbor za implementaciju
- Broj realizovanih projekata, obim investicija, nova radna mjesta, povećanje kapaciteta iz OIE, broj digitalnih servisa razvijenih kroz FinTech/AI inicijative
- Ministarstvo energetike i rudarstva zaduženo je za monitoring i sprovođenje ovog propisa.

Podgorica, 19.9.2025. godine

MINISTAR

mr Admir Šahmanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo energetike i rudarstva

NAZIV PROPISA

Predlog osnove za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma o saradnji u oblasti energetike između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

-Sporazumom se po prvi put uspostavlja pravni okvir za institucionalizovanu saradnju u oblasti energetike, koja uključuje:

1. razvoj kapaciteta obnovljivih izvora energije (solarne elektrane, vjetroelettrane, hidro i hibridna rješenja sa skladištenjem energije),
2. modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture,
3. uvođenje naprednih tehnologija za energetske efikasnost i dekarbonizaciju.

Pored energetike, Sporazum predviđa i saradnju u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije.

Zaključenjem Sporazuma, Crna Gora jača strateško partnerstvo sa UAE, obezbjeđuje dodatne investicije i stvara uslove za inovativan i održiv razvoj.

-Osnovni uzrok problema je činjenica da trenutno ne postoji zaključen Sporazum, odnosno pravni okvir kojim se stvaraju preduslovi za stratešku saradnju u oblasti energetike, između Vlade Crne Gore i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata.

-Posljedice problema su nedovoljan broj investicijskih ulaganja iz UAE u sektor energetike u Crnoj Gori, koji bi doprinio razvoju kapaciteta obnovljivih izvora energije, modernizaciji i proširenju energetske infrastrukture, unaprijeđenju energetske efikasnosti i dekarbonizaciji.

Država Crna Gora i energetski subjekti u vlasništvu Države, jer ne bi došlo do uspostavljanja pravnog okvira koji bi omogućio:

- razvoj i primjenu kapaciteta iz obnovljivih izvora energije na teritoriji Crne Gore (solar, vjetar, hidro, hibridna rješenja, skladištenje),
- modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture radi energetske efikasnosti, diversifikacije i dekarbonizacije,
- implementaciju projekata iz oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije

Status quo opcija se ne može uzeti kao preferirana opcija, obzirom da ova oblast do sada nije bila normativno uređena i čime se onemogućava adekvatan nivo ulaganja u sektore bliže opisane u odjeljku iznad.

2. Ciljevi "status quo" opcije

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

-Unaprjeđenje odnosa bi se dalje razvijalo kroz zaključivanje novog, specijalizovanog Sporazuma koji kombinuje energetske saradnju i finansijske tehnologije (fintech) i vještačku inteligenciju. Time se prvi put uvodi integrisani okvir za razvoj projekata koji povezuju obnovljive izvore energije, energetske infrastrukturu, fintech i vještačku inteligenciju.

-Sporazum omogućava:

- razvoj i primjenu kapaciteta iz obnovljivih izvora energije na teritoriji Crne Gore (solar, vjetar, hidro, hibridna rješenja, skladištenje),
- modernizaciju i proširenje energetske infrastrukture radi energetske efikasnosti, diversifikacije i dekarbonizacije,
- implementaciju projekata iz oblasti finansijskih tehnologija zasnovanih na proizvodnji energije iz obnovljivih izvora (digitalni identitet, virtuelna imovina, blockchain infrastruktura, digitalizovani javni registri, razvoja pametnog zdravstvenog sistema, državna platforma za plaćanja).

-Ciljevi predloženog sporazuma u potpunosti su usklađeni sa:

- Strategijom razvoja energetike Crne Gore do 2030 (promocija obnovljivih izvora energije, povećanje energetske efikasnosti, dekarbonizacija),
- Nacionalnim energetskim i klimatskim planom (NEKP), posebno ciljevima povećanja udjela OIE i smanjenja emisija,
- Programom ekonomskih reformi (privlačenje investicija i jačanje konkurentnosti),
- Strategijom digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026 (razvoj FinTech i vještačke inteligencije).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

-Status quo opcija se ne može uzeti kao preferirana opcija, obzirom da ova oblast do sada nije bila normativno uređena i ne bi se omogućio adekvatan nivo ulaganja u sektore bliže opisane u odjeljku iznad.

-Zaključivanje i puna implementacija Sporazuma je preferirana opcija kojom se obezbjeđuje ispunjavanje ciljeva opisanih u odjeljku 2.

-Zaključivanje specijalizovanog Sporazuma koji kombinuje energetske saradnju i finansijske tehnologije (fintech) i vještačku inteligenciju. Time se prvi put uvodi integrisani okvir za razvoj projekata koji povezuju obnovljive izvore energije, energetske infrastrukturu, fintech i vještačku inteligenciju.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.

- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Sporazumom će biti obuhvaćeno:

Oblasti saradnje u energetici: razvoj OIE kapaciteta, hibridnih i skladišnih sistema, unapređenje efikasnosti i sigurnosti snabdijevanja, kao i integracija sa regionalnim i međunarodnim tržištima. Oblasti saradnje u finansijskoj tehnologiji i vještačkoj inteligenciji: Osnivanje Savjeta za FinTech AI tehnologije Crne Gore, sastavljenog od predstavnika privatnog i javnog sektora, radi podsticanja tehnoloških inovacija, unapređenja ekonomske diversifikacije, privlačenja stranih direktnih investicija i pozicioniranja Crne Gore kao lidera u oblasti finansijskih tehnologija i vještačke inteligencije kao i Osnivanje zajedničkih tijela sa ciljem implementacije zadataka Savjeta za FinTech AI tehnologije iz stava 1 ovog člana, u skladu sa najboljim međunarodnim praksama u AML i KYC oblastima, kao i standardima NATO-a.

Strane će putem posebnog sporazuma imenovati jedno ili više nadležnih tijela radi sprovođenja projekata od strateškog značaja. Imenovana tijela biće ovlašćena da zaključuju posebne sporazume, uključujući zajednički razvoj projekata i formiranje zajedničkih preduzeća.

Ugovori i programi između imenovanih tijela i Vlade Crne Gore sprovodiće se u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore, izuzev u oblastima koncesija, javnih nabavki, tendera i javnih nadmetanja. Sporovi između imenovanih tijela rješavaće se na način utvrđen posebnim sporazumima, pri čemu UAE neće biti predmet mehanizama za rješavanje sporova sa Vladom Crne Gore

4. Mehanizmi implementacije:

Vlada Crne Gore će obezbijediti zemljište, podatke, plansku dokumentaciju, javnu infrastrukturu i sve potrebne dozvole za realizaciju projekata, kao i preduzeti neophodne zakonodavne mjere. Projekti će biti kvalifikovani kao investicije od posebnog značaja za nacionalnu ekonomiju i od strateškog interesa.

5. Osnivanje Zajedničkog odbora:

Radi sprovođenja sporazuma, osniva se zajednički odbor sastavljen od predstavnika Vlade Crne Gore i imenovanih tijela obje strane, sa mogućnošću formiranja pododbora. Odbor će pratiti realizaciju, potvrđivati projekte i rješavati pitanja u vezi sa implementacijom.

6. Trajanje i prestanak važenja: Sporazum se zaključuje na 5 godina, automatski se obnavlja, a može se raskinuti uz šestomjesečni otkazni rok.

Građani: ne očekuju se dodatni direktni troškovi.

Privreda (posebno MSP): mogući troškovi prilagođavanja novim tehnološkim rješenjima, ali i značajne prilike za uključivanje u lance vrijednosti (izvođači, podizvođači, pružaoci fintech usluga).

Pozitivne posljedice – povećanje investicija, rast zaposlenosti, transfer znanja i tehnologija, unapređenje energetskeg sektora – značajno nadmašuju potencijalne troškove i rizike.

-Sporazum podstiče

formiranje zajedničkih preduzeća, razvoj start-up ekosistema u FinTech i AI sektoru, povećanje tržišne konkurencije kroz uvođenje novih tehnologija i standarda.

Administrativno opterećenje: smanjuje se kroz brže izdavanje dozvola i kvalifikaciju projekata kao investicija od posebnog značaja.

-Biznis barijere: moguće u pogledu regulatornog tretmana novih tehnologija ali predviđeno je uklanjanje

kroz zakonske i podzakonske mjere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Budžet Crne Gore: nije potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava.
- Propis, ako se sprovodi kako je planirano, ne stvara međunarodne finansijske obaveze.
- Dugoročno očekuju se prihodi kroz poreze, nova radna mjesta i povećanu privrednu aktivnost i razvoja novih projekata.
- Propisom će moguće biti potrebno donošenje posebnih podzakonskih akata koji će blize urediti odredjnu oblast radi implementacije
- Sporazum je usaglašavan diplomatskim putem sa UAE a ministarstvu finansija je dostavljen na mišljenje.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- U procesu izrade nije korišćena eksterna ekspertiza. Dokument je pripreman u okviru Ministarstva energetike i rudarstva, uz koordinaciju sa nadležnim organima Ujedinjenih Arapskih Emirata putem diplomatskih kanala.
- Tokom pripreme teksta sprovedene su ciljane konsultacije sa ključnim domaćim energetske subjektima i medjuresorno sa relevantnim Ministarstvima. Na međunarodnom nivou, tekst je usaglašen sa UAE stranom, čime je potvrđena zajednička spremnost za jačanje saradnje.

Tokom konsultacija primljene su sugestije koje su ugrađene u tekst sporazuma.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

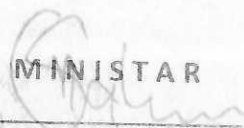
-Proceduralni izazovi u prostornom planiranju i izdavanju dozvola I izazovi u regulisanju Fintech i AI tehnologije.

-Mjere za prevazilaženje: zakonodavne izmjene, međuresorna radna tijela, zajednički odbor za implementaciju

-Broj realizovanih projekata, obim investicija, nova radna mjesta, povećanje kapaciteta iz OIE, broj digitalnih servisa razvijenih kroz FinTech/AI inicijative

-Ministarstvo energetike i rudarstva zaduženo je za monitoring i sprovođenje ovog propisa.

Podgorica, 19.9.2025. godine

 MINISTAR

mr Admir Šahmanović